

Institut ekonomických studií

Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova Praha

Referee report on the Master Thesis submitted to State Exam

Student Name : Jan Vitásek
Thesis Supervisor Name : Doc.MPhil. Ondřej Schneider, PhD.
Thesis Title : Daňová konkurence v Evropské unii : zbytečné obavy?

Overall Evaluation:

Diplomová práce pod názvem „Daňová konkurence v Evropské unii : zbytečné obavy?“ předložená Janem Vitáskem reaguje na aktuální téma diskutované v evropských institucích připravujících k té věci již delší dobu novou legislativní úpravu. Téma se však dostalo do popředí také v běžných médiích minimálně ze dvou důvodů: především s odkazem na převážně nižší míru zdanění firemních zisků v nových členských zemích, které bylo interpretováno jako hrozba starým členským zemím s vyšší mírou zdanění kapitálu, což mělo vyvolat „race to the bottom“ a ohrozit tak dosavadní základnu jejich daňových příjmů, jejich redistribuční politiku a podnítit značné přesuny kapitálu do východní Evropy. Veřejnost měla také možnost se seznámit s tím, že takové názory byly sdíleny rovněž vedoucími politickými představiteli v zemích EU-15 (jmenovitě ve Francii a Německu).

Nezávisle na tom se však daňová konkurence stala diskutovaným tématem mezi odborníky jak v EU (s cílem odstranit tzv.škodlivé daňové praktiky jednotnou definicí společného základu pro zdanění podnikových zisků, bez závazné harmonizace daňových sazeb), tak i v OECD (hlavně tlakem na odstranění tzv. daňových rájů).

V každém případě si téma diplomové práce klade otázky, na něž lze odpovědět pouze po předchozím zhodnocení dosavadních přístupů a literatury věnované tomuto tématu.. Zde bych chtěl konstatovat, že Jan Vitásek při hledání odpovědi, proč daňová konkurence v EU nevyústí ve předvídaném závodu ve snižování zdanění kapitálu, našel návod k odpovědi v aplikaci přístupů školy nové ekonomické geografie. Ta došla k závěru, že o umístění investic a při rozhodování o přesunech kapitálu mezi zeměmi hraje úlohu řada faktorů, jiných než je míra zdanění firemních zisků (např. velikost trhu, fungování institucí, stav infrastruktury, kvalifikace pracovních sil aj.). Soudím, že tento směr lépe než jiné přístupy umožňuje vysvětlit motivy investičních rozhodování u přímých zahraničních investic. Může být také vodítkem při odpovědi na otázku, do jaké míry jsou přesuny kapitálu v EU mezi Západem a Východem (po posledním rozšíření) podmíněny především nižší mírou zdanění kapitálu v nových členských zemích nebo také jinými faktory. Chtěl bych proto vyjádřit podporu závěru, který v práci považuji za klíčový, že „staré a nové členské země nejsou v soutěži o příliv zahraničního kapitálu přímými konkurenty“, že „příliv investic do nových členských zemí výrazně neovlivnil příliv FDI do EU-15“, nejen proto, že jejich podíl je marginální, ale také z toho důvodu, že obě skupiny zemí lákají jiný typ investic (ss.58-60). Tyto závěry obsažené v předložené diplomové práci a podložené statistickými údaji považuji za důležitý její přínos a také za příspěvek k probíhající diskusi o daňové konkurenci v EU.

Závěrečná kapitola (kap.8) vnáší světlo a podle mého názoru správně interpretuje legislativní úpravu, kterou již od konce 90.let připravuje Evropská komise pod názvem „jednotný firemní daňový základ“. Nová úprava, pokud bude přijata, si neklade za úkol harmonizovat daňové

sazby (což by při zásadě jednomyslnosti nezbytně k přijímání daňové legislativy EU asi vůbec nebylo v EU-27 schůdné), ale společně definovat jednotný daňový základ (odstraněním výjimek, odečitatelných položek, různých daňových úlev atd.). Přínos pro firmy operující v různých zemích EU je nesporný. I když se tím mohou vytvořit mnohem průhlednější podmínky pro daňovou konkurenci, nehrozí ani v tomto případě (jak se konstatuje v diplomové práci.,s. 78), že dojde k obávané soutěži vyvolávající snižování daňových sazeb uvalovaných na firemní zisky v zemích EU.

Domnívám se, že diplomová práce Jana Vitáska představuje vyvážený příspěvek, v němž se podařilo propojit teoretické kapitoly s analýzou dat a se závěry, jež předkládají autorův pohled na probíhající diskuse v EU. Jisté je, že autorovo využití přístupu nové ekonomické geografie otevírá prostor pro další výzkum, který by tuto metodu podrobněji aplikoval na země EU. Je známkou dobré práce, že otevírá prostor pro další bádání.

Oceňuji organizaci výkladu diplomové práce, přehled o literatuře a její využití, práci s prameny, velice zdařilé využití pramenů Eurostatu. Také schopnost podat náročný výklad ve čtivé podobě stojí za zmínku. Při publikaci práce, zejména v kratší podobě, za kterou se přimlouvám, bych autorovi doporučil, aby věnoval větší pozornost interpunkci (čárky oddělující vedlejší věty). Na několika místech (např. s. 48) autor tvrdí, že k liberalizaci kapitálového trhu v EU „došlo počátkem 80.let“. Podle mého názoru, svoboda volného pohybu kapitálu byla bez všech omezení zavedena ze všech svobod vnitřního trhu až jako poslední a v plném rozsahu až se začátkem přechodu k měnové unii, tzn. na začátku 90.let.

Posuzováno z obsahového i formálního hlediska mohu diplomovou práci Jana Vitáska jako podnětný příspěvek jednoznačně doporučit k obhajobě na IES FSV UK. Navrhuji ohodnotit známkou „Výborně“.

SUMMARY OF POINTS AWARDED (for the explanation of categories and scale, please, see below):

CATEGORY	POINTS
Quality of Research	27
Clarity and Readability	10
Content/Quality of Ideas	36
Organization & Development	15
Manuscript Form	5
TOTAL POINTS	93
LETTER G	A, Výborně

(Signature –Supervisor) /

Prof. Ing. Luděk Urban, CSc
IES FSV UK

Evaluated on: 25. 8. 2007